

Boudewijn Paans: 'Eindelijk invalide' Autobiografie van een handicap Uitgeverij Contact, Amsterdam 2011 ISBN 9789025434366 Spasticiteit/Lichamelijke Handicap/CVA/1).Zie ook: www.uitgeverijcontact.nl

Soort boek/Ziekte/ Stijl: In dit boek blikt Boudewijn Paans terug op zijn leven. Hij heeft door complicaties bij de bevalling lichamelijke handicaps, en licht toe hoe hij daarmee gedurende diverse fasen van zijn leven omging, en hoe het hem is vergaan, nadat hij een CVA heeft gehad. Hij heeft, net zoals zijn moeder deed, zijn handicap langdurig zoveel mogelijk proberen te ontkennen. Meestal door te doen alsof er niets aan de hand was of door via een omweg toch iets, bijvoorbeeld een rijbewijs, voor elkaar te krijgen. Op zijn 66^e kreeg hij het herseninfarct, en werd 'eindelijk invalide. De stukken over zijn leven voor het CVA zijn met een ander lettertype geschreven dan die van na het CVA. Een goed leesbaar, humoristisch boek vol zelfspot.

Over de schrijver: Boudewijn Paans (1943) is romanschrijver en was hoofdredacteur van de VPRO gids. Hij was o.a. leerling-journalist bij *Het Vrije Volk*, copywriter bij Nijgh & Van Ditmar en Moussault, columnist bij de Volkskrant en het Utrechts Nieuwsblad. Hij werd gekozen tot omroepman van het jaar 1991 Ook schreef hij hoorspelen voor de TROS. Hans werkte als hoofdredacteur, hoofd communicatie en uitgever bij de VPRO en werd vooral bekend door zijn werk bij de VPRO. Boudewijn is getrouwd met Anna en heeft kinderen en kleinkinderen.

Korte beschrijving: In zijn eerder verschenen boek 'Man & Paard' (1986) had Boudewijn Paans columns verzameld , geschreven over vele uiteenlopende onderwerpen, maar altijd ook over zijn lichamelijke handicap. In dit boek kijkt hij terug op hoe hij in zijn leven met zijn handicaps is omgegaan. Dat doet hij, nadat hij een CVA heeft gehad.

Hoewel Boudewijn Paans als gevolg van bevallingscomplicaties 'nogal verkrampt' op de wereld kwam heeft zijn moeder lange tijd gedaan alsof er niets aan de hand was. Ieder kind had wel wat. Maar Boudewijn hield een zwabberende gang, sprak moeilijk, was spastisch. Zijn handicap was zichtbaar en hoorbaar en dat maakte dat bijvoorbeeld kleding aangepast moest worden en gewoon onderwijs waarbij geschreven moest worden met een kroontjespen niet probleemloos verliep.

En dat gold voor meer fasen in zijn leven: wanneer zich iets nieuws aandiende keek Boudewijn Paans hoe hij ermee om kon gaan: aan de eettafel, bij vriendinnetjes en werkgevers, Boudewijn Paans bleef uittesten wat tot de mogelijkheden behoorde. In de verhalen beschrijft hij wat hij tegenkwam, hoe hij inging op reacties van de omgeving. Hoe ook familie, vrienden en buitenstaanders op hem reageren.

Hij beschrijft in dit boek vooral ook hoe hij het voor elkaar kreeg het leven te leiden, dat hij wilde leiden, wat hij daarvoor extra moest doen of juist nalaten. Natuurlijk lukte niet alles en zijn de beschrijvingen daarvan soms hilarisch. Ze tonen ook dat het heel wat kostte, om de hobbels te nemen die er waren, op de manier waarop Boudewijn Paans dat deed: vaak met bluff, of met vallen en opstaan door gewoon te doen.

Ook de periode na het CVA, in het ziekenhuis en het revalidatiecentrum licht hij met rake humoristische beschrijvingen toe.

Wat viel op: Dat de manier waarop Boudewijn Paans opgevoed is grote invloed heeft gehad op zijn houding ten aanzien van zijn handicap. Het is goed om te lezen wat hij allemaal voor elkaar kreeg. Daarnaast zijn mij enige

opmerkingen ten aanzien van de verzorging opgevallen gedurende de tijd dat hijna zijn CVA revalideerde en opgenomen was. (zie citaten onder).

Citaten: Pag.5: ‘ Eindelijk invalide. Het heeft even geduurd. Zesenzestig jaar en nog wat maanden, maar nu heb ik ook wat. Grote orthopedische laarzen, een paar zwarte en een paar bruine. Drie rollators. Een rolstoel. Een invalidenparkeerkaart en -plaats. Een douchestoel. Twee scootmobielen. Drie en soms vier thuishulpen in de week, en niet te vergeten een traplift.

Met die traplift kom ik tegenwoordig iedere ochtend naar beneden, zoals een fotomodel in de liftfolder me het heeft voorgedaan: met een glimlach om aan een nieuwe dag te beginnen. Nu dus als honderd procent invalide. De handicap waarmee ik werd geboren, heb ik ruim een halve eeuw ontkend. Gecamoufleerd en gecompenseerd. Na een herseninfarct is er geen ontkomen meer aan. Ik ben eindelijk invalide.’

Pag.89: ‘Ik pakte mijn vork en zei tegen mijn arm en linkerhand: nu prikken jullie keurig in het ei en je brengt de vork rustig naar mijn mond. Daar is helemaal niets aan. En hoor eens: jullie gedraagt je, er zijn andere mensen bij. Stom, stom stom’

Pag. 93-94: ‘Ik mag eindelijk naar bed. Het is een drukke dag geweest beaamt de zuster, maar ik mag nog niet slapen. (...) Ze wil nog een paar vraagjes doornemen. (...) ‘Kunt U nu uw jas aantrekken?’vraagt de zuster. Het is alsof ik droom. Heb ik wel een jas meegenomen toen de broeders me op tweede kerstdag kwamen halen? De zuster herhaalt de vraag. Ik antwoord dat ik mijn eigen jas niet kan aantrekken. Ik heb het weliswaar nog niet geprobeerd, maar links is nogal verlamd en dat zal best wat moeilijk gaan, schat ik zomaar in. (...) De zuster vindt de vragen helemaal niet gemeen. Dis is de zogenaamde nulmeting, heel belangrijk. De meting brengt het effect van de therapie in beeld. Maar, voorlopig weet de zuster genoeg: ik kan niks.’

Pag.222-223: ‘In het nieuwe jaar zeggen we de thuiszorg op. De thuiszorg is verbaasd. Zijn er klachten? (...) Als de thuiszorg hoort dat ik het voortaan zelf wil gaan doen valt het stil.

Anne is niet overtuigd. Hoe moet het met die schoenen? Ze wordt al schuw en schichtig bij het woord. Ach, dat lossen we samen wel op. (...) Ik kan mijn geluk niet op. Geen klop of bons meer op de deur. Opstaan wanneer ik wil. Vrijheid is zo simpel’